

Plec Informatiu d'Eina
Febrer 2005

Editorial Indústries culturals o menestrals creatives?
Converses al Viva!da Somnis de projectista, somnis d'usuari
Lluís Domènech, Sander Laudy, Francesc Muñoz, Robert Winkel
Mar o Muntanya Les dues Amèriques (tipogràfiques)2:
La campanya republicana Enric Jardí
Fet a Eina Eina a la Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonia

Eina
Escola de Disseny i Art
Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona
Tel. 93 203 09 23
Fax 93 280 05 54
info@eina.edu
www.eina.edu

Col·laboradors núm. 37
Lluís Domènech
Enric Jardí
Sander Laudy
Francesc Muñoz
Robert Winkel

Tipografia de capçalera:
Tolèstuta
Gorka Aizpurua

Coberta:
Narcís Cabré

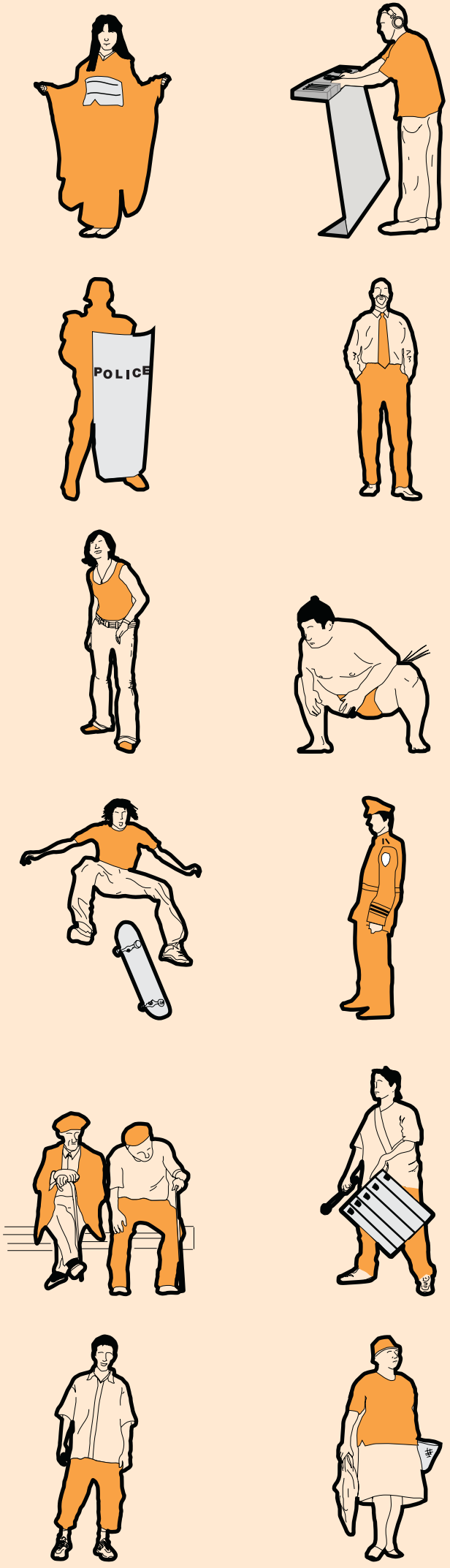
Consell Editorial
Antoni Mari
Oriol Piñemat
Octavi Rofes
Merçè Valeri

Disseny Original
Martí Ferré

Disseny Gràfic
Laura Valero

Impressió
Agpograf.
Pujades 124

DL: B-9844-2001

Indústries culturals o menestrals creatives?

Lluís Domènech, Sander Laudy,
Francisc Muñoz, Robert Winkel.

Somnis de projectista, somnis d'usuari

Les dues Amèriques tipogràfiques 2: la campanya republicana

Enric Jardi

Eina a la Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonia

Indústries culturals o menestrals creatives?

Moltes vegades, resulta difícil establir quins són els trets específics del disseny que es fa al nostre entorn immediat sense recórrer a l'ús de generalitzacions tan vàlides aquí com a qualsevol altre país, o sense caure en la reiteració de peculiaritats tan estereotipades com indemostrables. Entre la mar d'intuïcions, arguments interessats o intents d'interpretació ben-intencionada, apareixen però, unes dades verificades i comparables. Són dades que caracteritzen el nostre disseny com un sector amb l'oferta atomitzada en petites unitats d'organització laboral (1). Efectivament, només cal conèixer una mica el món local del disseny per adonar-se que la mida mitjana dels estudis és molt reduïda. Si sumem treballadors fixos i col·laboradors eventuais, els estudis de volum intermedi ocupen una mitjana d'uns cinc empleats. Per sobre, trobem poquíssims casos d'empreses on hi treballin entre quinze i trenta dissenyadors. Per sota, en canvi, hi ha un gran nombre de dissenyadors free-lance que desenvolupen la seva tasca sols i sovint, als seus domicilis particulars. Es tracta, doncs, d'un sector en què predominen la microempresa o els autònoms i, si es compara amb altres països de referència en el camp del disseny, com ara el Regne Unit, Alemanya, els Estats Units, Japó, Itàlia, França o Holanda, aquest és un tret peculiar, no tant per una qüestió de nombre total de dissenyadors, sinó per com aquests s'organitzen. Però, què fa que aquest esmicolament de l'oferta sigui tant persistent i que la majoria dels estudis, en lloc de créixer, es vagin escindint sense arribar mai a construir un organisme complex? Què pot arribar a explicar aquest fet sobre la manera de fer o d'entendre el disseny? I encara més, què pot tenir aquesta dinàmica, de negatiu o de positiu?

El sector del disseny mostra una veritable dificultat per desenvolupar una cultura del treball que s'inscriu en formes d'organització de tipus empresarial. L'esperit emprenedor i el temps per assumir els riscos necessaris per muntar una empresa són béns escassos i, a més, les inversions, i els inversors que podrien facilitar capital-risc per a iniciatives ambicioses en aquesta direcció, es limiten a unes poques excepcions. D'altra banda, ser un dissenyador empleat dins d'una organització, tant si és una agència de disseny com si és un departament intern d'empresa, no es percep, en l'imaginari laboral del disseny, com una situació desitjable. En realitat, la modalitat d'empleat es contempla com un estat transitori (pel qual passen els joves dissenyadors) o com una renúncia a aspiracions "més elevades". No cal dir que la dificultat de crear empresa, així com les forces centrífugues que es viuen a l'interior

El nostre disseny es caracteritza per ser un sector amb l'oferta atomitzada en microempreses.

El predomini del talleret com a única forma per prestar serveis de disseny pot conduir a un estancament,

Convindria superar l'excés de menestrals a favor d'organitzacions més modernes i flexibles,

de les ja existents, constitueixen un handicap per desenvolupar projectes d'envergadura, i cal destacar un mèrit extraordinari quan, tot i les precaritats de l'establiment, s'aconsegueix donar resposta a aquest tipus de comandes, malgrat el sobrecost en sacrifici i voluntarisme que sovint comporta aquest fet,

La condició laboral més estesa, sens dubte, és la que s'organitza al voltant de la identificació amb el professional liberal, "Professional" és un epítet amb el qual molts dissenyadors solen sentir-se força còmodes. Els allunya de la imatge de tècnic manual, d'artista i de comerciant amb què no es volen confondre, però, alhora, els manté pròxims als valors que els interessen d'aquests tres perfils: les destreses específiques del tècnic manual, la creativitat dels artistes i la capacitat de fer-se valer econòmicament del comerciant. L'estatut de professional liberal és molt apreciat perquè encaixa amb l'aspiració pertinença a un exercici professional independent no supeditat a una estructura "pesada", a un règim de treball que garanteix l'autoria individualitzada dels projectes i al tracte directe amb els clients. A més, així, el disseny queda assimilat a professions d'una trajectòria més llarga, com la d'arquitecte, advocat o metge. Toti això, a diferència d'altres professions liberals, el disseny ni tant sols ha pensat en temes centrals del corporativisme professional com ara: la regulació d'un marc de competència, la distinció entre lliure exercici i intrusisme o l'establiment de pautes com unes per tractar els aspectes deontològics lligats a la professió,

En realitat, el disseny s'exerceix sense la càrrega feixuga de molts convencionalismes col·legials, però també sense la cobertura organitzativa ni el bagatge consuetudinari d'altres professions. Potser per això, aquesta cultura del treball professionalista cada cop es veu més arrossegada a una competència permanent, a una dinàmica de concursos i, d'acord amb el model de la publicitat, a un desenvolupament dels trucs persuasius de captació de clients que, com a tema central de l'activitat del dissenyador i els seus petits estudis, imposen el "saber vendre's". La teatralització del "vendre's" també es fa visible en la competició per premis i en la moda d'autoeditar-se un llibre com a colofó de les promocions i les autopromocions honorífiques. Un conjunt que dibuixa un escenari de curses permanents per a una cultura professional del treball intensament agonística (de la qual no es deslliura fàcilment la tasca pedagògica a les escoles de disseny),

La preferència per actuar dins del camp de les professions liberals no explica, però, la permanent segmentació i proliferació de petits estudis. En molts països, aquesta condició és perfectament compatible amb el fet d'erigir grans organitzacions, establir estructures societàries i mantenir equips de treball cohesionats mitjan-

Converses al Vivanda

Somnis de projectista, somnis d'usuari

Lluís Domènech, Sander Laudy,
Francesc Muñoz, Robert Winkel.

La conferència de Robert Winkel a Eina ha donat peu a aquesta conversa on s'han tractat sobre arquitectura, interiorisme com a fets socials. Junt amb Robert Winkel [RW] van participar el geògraf Francesc Muñoz [FM] i els arquitectes Lluís Domènech [LLD] i Sander Laudy [SD]. La conversa ha estat moderada per Oriol Pibernat [OP] i transcrita per Octavi Rofes.

OP Us proposo començar per un tema que ha estat molt discutit a Eina i que també forma part de la conferència de Robert Winkel: com definir els límits entre arquitectura i disseny d'interiors?

RW Jo sóc arquitecte i, per tant, dissenyo espais. Molts arquitectes pensen que l'interiorista decora aquests espais, però jo no hi estic d'acord. El dissenyador d'interiors treballa amb més informació, una informació més rica i més propera que no es recull en els dibuixos d'arquitectura. Els dibuixos són exactes i clars, però massa durs, i no aconseguen recollir l'experiència. Allò que dibuixem els arquitectes és diferent d'allò que veiem realment.

SL Per a l'interiorista el dibuix no és suficient, no pot deixar la seva obra en mans d'un altra persona a qui s'ha lliurat un dibuix. L'arquitecte ho fa,

LD I tampoc ho hauria de fer! Crec que estem davant d'una divisió externa a la realitat que ha donat lloc a dues disciplines professionals. Des d'aquest punt de vista, definir la "disciplina arquitectura" és fàcil. Només cal recórrer a l'*utilitas, firmitas, venustas* de Vitruvi, que continua vigent com a definició, l'interiorisme és allò que hi ha més enllà.

RW I això és precisament la vida. Hi pot haver interiorisme sense gent?

SL No, i, en canvi, Loos diu que l'únic exemple d'arquitectura pura està on no hi ha gent: el monument funerari,

LLD No oblidem que Loos va ser un gran interiorista, gens revolucionari, al servei de la burgesia vienesa del seu temps. L'arquitectura no està prou preparada per donar resposta a problemes psicològics i personals. Per aquest motiu, quan hi ha tensions col·lectives, com a la Viena de Loos, l'arquitectura explota i, en canvi, l'interiorisme agafa molta més importància. Per això el diva de Freud n'és coetani. Quan avui trobem a primera pàgina dels diaris la fotografia dels interiors posats al descobert pels enderrocs del Carmel, allò que hi veiem no és a arquitectura,

RW Ni tan sols es pot dibuixar a la manera dels arquitectes! Charles i Ray

Eames, quan avaluaven candidats per entrar a treballar al seu estudi, els donaven una càmera i els enviaven a fotografiar. Volien comprovar si "sabien veure". Crec que la qüestió de com representar l'interiorisme és un tema encara no resolt.

OP L'arquitectura ha donat lloc a una forma de representar i d'analitzar que es limita a parlar de funcions, i això no passa amb el disseny d'interiors, que es concentra en els usos. Així, per fer l'anàlisi arquitectònica de l'Unité d'Habitation, per exemple, s'ha de desallotjar. Per tant, si el criteri per distingir a l'arquitectura d'interiorisme ve donat per la proximitat amb els usuaris, potser caldria no limitar l'interiorisme als interiors. El disseny d'una plaça, per exemple, no hauria de ser tan sensible als usos com el d'un habitatge?

FM Sovint s'entén l'arquitectura com una cosa que dóna sentit públic, mentre que l'interiorisme busca el confort privat. Ara bé, què passa quan estàs més temps fora que dins? Necessites confort públic, és a dir, el confort ocupa el lloc del sentit. La crítica a la colonització dels centres històrics per part dels turistes és una crítica al confort públic,

LLD De la mateixa manera que l'interior és l'àmbit personal, la ciutat és l'àmbit col·lectiu. El kitsch dels centres històrics és el resultat d'una intromissió personal en el món col·lectiu, els turistes projecten a l'exterior els seus problemes privats. No es pot traslladar l'interiorisme a la ciutat perquè ningú hauria de poder imprimir-hi el seu segell personal,

RW Com es podria fer una ciutat que fos un ambient?

SL Potser caldria escoltar més la gent i entendre que no tot funciona igual a tot arreu. Això vol dir no caure en automatismes i esforçar-se a crear noves tipologies. Deixar de treballar per a usuaris abstractes, molt sovint definits pels promotors,

RW Això no és fàcil, en un projecte a Llívia demanar a la gent que dibuixés la "casa dels seus somnis". La forma més repetida va ser el bolet i en segon lloc va quedar la cabana sobre els arbres. És això el que hem de dissenyar?

FM A Barcelona es va fer una pregunta similar, però s'havia d'escollir entre tipologies molt ben definides i ja existents. Només una de les respostes possibles, "casa de camp", deixava un marge obert a la interpretació, i aquesta, la més ambigua, va ser la més escollida,

SL Què vol dir voler un bolet o voler una casa de camp? No hem de renunciar a convertir els somnis en realitat, però cal saber com interpretar-los,

LLD Jo em veig incapaç de recollir i interpretar allò que la gent vol, i sé que si ho intento ho faré malament. Prefereixo llançar propostes diverses,

çant retribucions adequades i projectes compartits. Perquè no aquí? Potser el que passa és que l'imaginari laboral més profund, seguint el rastre de les arts mecàniques, es manté a l'estadi de les menestralies. De fet, els estudis de disseny funcionen com a obradors, més grans o més petits, amb una rígida estructura de mestre, oficials i aprenents; una jerarquia que determina tant les condicions econòmiques com l'ambient en què es desenvolupa la feina. Així, el fet d'associar-se amb els empleats més capacitats per no perdre'ls, una pràctica habitual en els despatxos dels professionals liberals, esdevé impossible en el taller, on els "oficials" només poden accedir a l'estatus superior si abandonen l'entorn en què s'han format. Sigui com sigui, resulta inevitable que l'únic camí de promoció laboral a l'obrador consisteixi a passar d'aprenent a oficial, havent après "allò que no s'aprèn a les escoles" i, consolidada aquesta posició, establir-se com a mestre fundant un nou estudi,

Avui, la realitat del sector apareix com una modalitat organitzativa desequilibrada i poc adaptada a la integració econòmica que ocupa a Europa. Encara que es pugui sentir inclinació per aquesta disseminació romàntica d'individualitats creatives, hauria de preocupar l'estancament que es desprèn del predomini del talleret com a única fórmula per prestar serveis de disseny. És com si el sistema sanitari estigués exclusivament integrat per metges de capçalera, això semblaria tant disfuncional com el seu revers, que els pacients amb mal de cap només poguessin recórrer als grans hospitals especialitzats (d'altra banda, tothom sap que molts dels metges que tenen consulta pròpia –l'equivalent als estudis de dissenyadors– completen la seva jornada laboral com a personal d'hospitals). Així doncs, si tenim en compte que el sector de les indústries creatives, al qual pertany el disseny, viu un creixement ràpid en tots els països, caldria començar a plantejar-se seriosament la seva regulació, tant des de l'administració com des del mateix món del disseny,

Una situació més normalitzada demanaria un repertori amb un dimensionat dels estudis més diversificat i esglaonat. Atès que sembla raonable tenir dubtes sobre la subsistència dels pintoresquismes meridionals pel que fa a l'organització del treball, convindria superar l'exces de menestralia a favor d'organitzacions més modernes i flexibles. En tot cas perquè, ara per ara, més que davant de les tan reivindicades indústries creatives estem davant dels obradors i les rebotigues de la creativitat,

(1) Entre d'altres estudis geogràficament més aco-
tats, es pot consultar la publicació *Estudio estratégico del diseño en España* (Madrid: Federación Española de Entidades de Promoción del Diseño, 2001). Malauradament ara per ara no existeix un estudi quantitatiu que reculli les característiques del sector del disseny a Catalunya.

demonstrar que hi ha alternatives, i deixar que la gent esculli,

RW Això sembla una bona solució, sempre que es pugui escollir, No podem oblidar que l'habitatge és un bé escàs, i això fa que se situï en el territori dels somnis, I també els arquitectes tenim els nostres somnis, que es poden convertir en malsons per als usuaris,

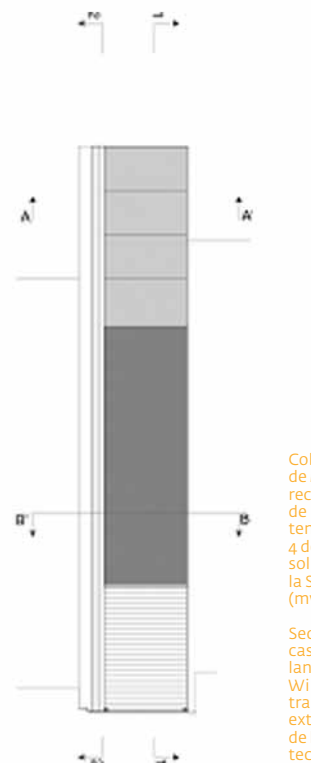
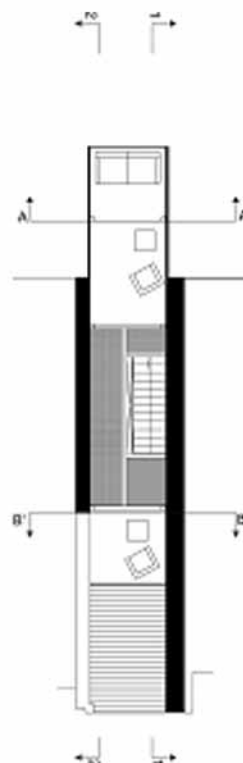
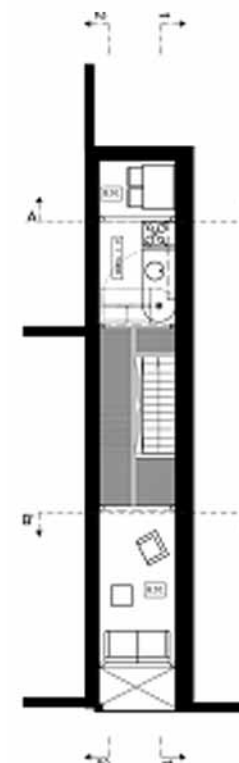
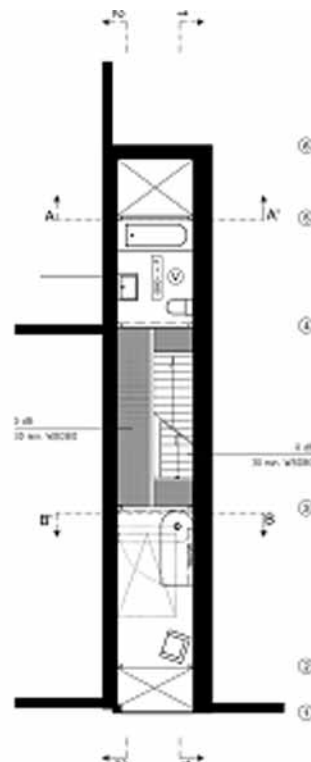
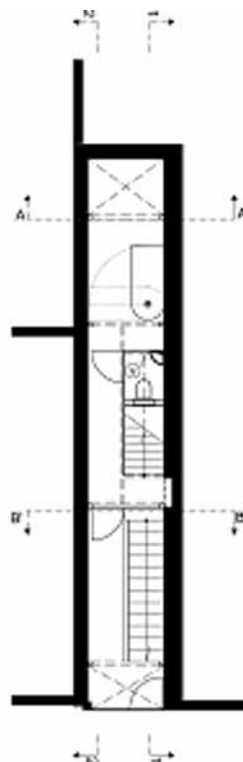
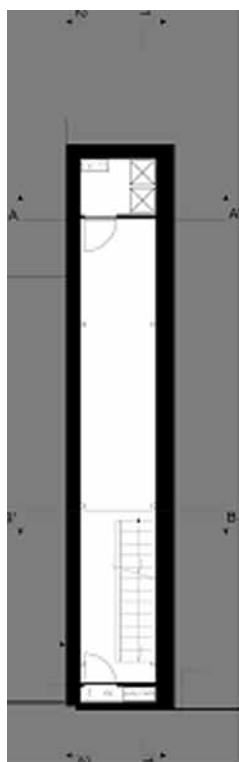
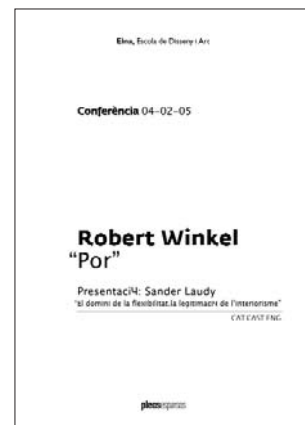
FM El marge dels usuaris per escollir és molt limitat, L'arquitectura no produeix significat per mitjà d'edificis concrets, sinó fent urbanisme, o urbanitat, i en això "la gent" té poca veu, D'altra banda, convé no oblidar que "la gent" som molts i que entre nosaltres hi ha moltes diferències, La interpretació pot produir excessos de simplificació,

OP També es dóna un altre tipus d'excessos d'interpretació: quan es passa de "la gent vol" a "la gent necessita", Es pot evitar el dirigisme des de les propostes innovadores que ofereixen alternatives, però també partint de programes més oberts,

FM Donar respostes adequades als grans canvis socials no només és responsabilitat dels arquitectes, les administracions i els promotors immobiliaris també hi juguen un paper molt important, No cal ser sociòleg per entendre que, en molts barris, un habitatge amb cinc dormitoris només serveix de residència d'immigrants il·legals, o que les famílies monoparentals valoren les zones centrals amb molts serveis, o que fomentar la construcció de cases grans amb jardí en municipis propers a la ciutat introdueix nous fluxos de mobilitat i augmenta la demanda de serveis,

LLD Els promotors tot just ara comencen a entendre que cal reduir el nombre de dormitoris i a acceptar més flexibilitat, També l'administració comença a reconèixer que hi ha situacions que no queden recollides en els estàndards que marca la llei, i per això, per exemple, es permet edificar en el 5% de les zones d'equipaments habitatges fora de normativa per a immigrants,

RW És interessant que hi hagi excepcions que obrin portes a la flexibilitat i entendre que, en l'espectre de gust dels usuaris, també hi ha un 15% avantguardista que opta per propostes alternatives, En conjunt, són quantitativament prou importants com perquè els arquitectes i els promotors ens plantegem dissenyar per a ells, D'altra banda, no podem continuar dibuixant com es feia fa 50 anys perquè moltes coses han canviat, Crec que el gran potencial de l'arquitectura és poder canviar al ritme que ho fa l'interiorisme i, en aquest sentit, la rehabilitació és un deure que ens hauríem d'imposar, Potser no seria mala idea que, de la mateixa manera que a Holanda es paga una taxa pel reciclatge de les neveres, existís un mecanisme similar que garantis la reutilització dels edificis,

Coberta del nou número de Plecs Esparsos on es recull la conferència Por de Robert Winkel que va tenir lloc a Eina el passat 4 de febrer. Podeu sol·licitar un exemplar a la Secretaria d'Eina (mvaleri@eina.edu)

Secció i plantes de "la casa més estreta d'Holanda", obra de Robert Winkel a Utrecht. Es tracta d'un exemple extrem on la dissolució de les categories d'arquitectura i interiorisme és portada al límit.

Un homenatge a Santiago Roqueta

Amb la publicació d'aquests dibuixos inèdits, des d'Eina volem retre un homenatge a l'arquitecte Santiago Roqueta desparegut recentment, Roqueta, que va ser professor de l'Escola entre 1977 i 1987, va destacar per una manera d'aproximar-se a l'arquitect-

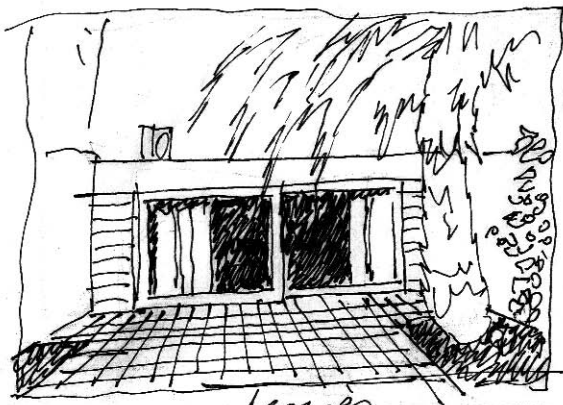
tura i al disseny que partia d'una voluntat de comprendre els espais ja existents i establir en el projecte un sistema de complicitats mútues entre clients, constructors i usuaris, Els dibuixos, que per copsar la impressió del primer cop d'ull solien recórrer a l'espontaneïtat de les vinyetes il·lustrades, acompanya-

ven a aquests processos d'intervenció discreta però efectiva. Aquesta manera de fer es va reflectir en tota la seva trajectòria docent i en la seva tasca a favor dels estudis universitaris de disseny,

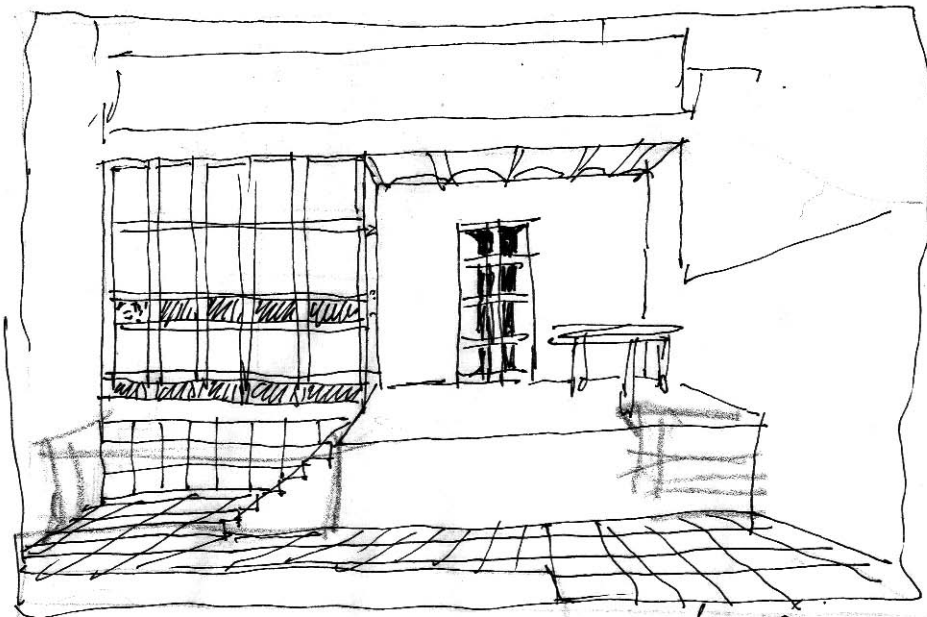
Agrairim a Pilar Cós haver facilitat la reproducció d'aquests dibuixos corresponents a la reforma d'un habitatge i estudi en una planta baixa de l'Eixample de Barcelona.

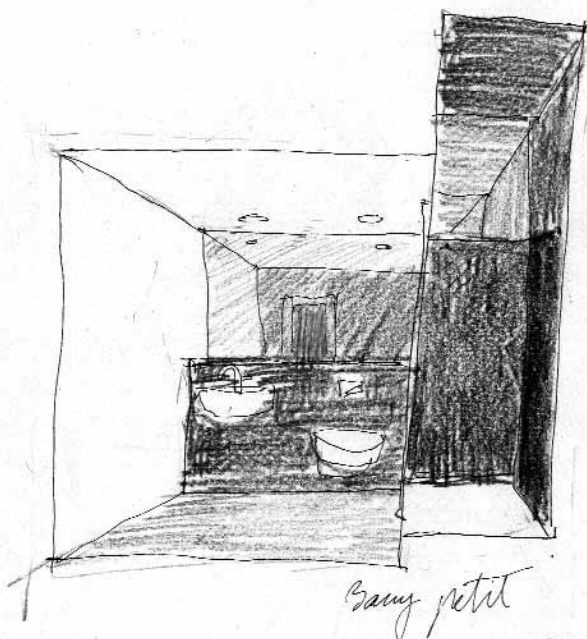
abans

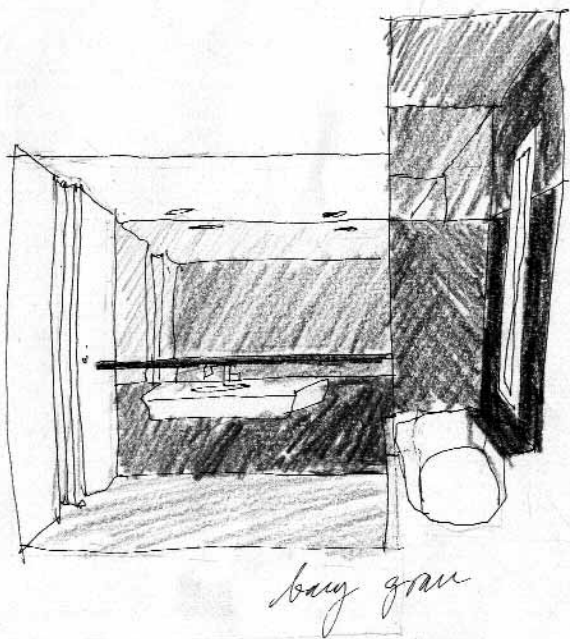
després

després

baix petit

baix gran

Mar o muntanya

Les dues Amèriques (tipogràfiques)2: la campanya republicana

Enric Jardí

Reunió dels assessors de George W. Bush pocs dies (com sempre, massa pocs) abans d'iniciar-se la campanya electoral de 2004.

—Nois, la nostra deep troath a,,, ui, perdó! Vull dir un amic meu que s'està amb els demòcrates m'ha fet arribar la imatge que utilitzarà en Kerry i aquella altra de l'Edwards per a la campanya, Mireu, què us sembla? No la veieu una mica bleada?

—De què van aquests demòcrates? Què és tot això? Què vol dir aquesta lletra tan fina? No és molt clàssic, això? Potser ara es fan el europeus,,, —Per cert, això em fa pensar una cosa: com ho tenim nosaltres? Ja hem preparat el cartell per a la campanya?

—No! És veritat, encara no hem fet res!

—Mira, anem a veure aquell noi que té un Mac, aquell que ens fa les targetes i coses així, i que ens dissenyi un cartell,

—Sí, bona idea!

(,,)

—Hola artista! Com va tot? Mira, som els assessors de la campanya per a l'elecció del nostre president,,, No, no cal que t'aixequis, Eh,,, doncs això, voldríem que ens fessis el cartell per a la campanya, Creus que t'hi pots posar avui mateix? Molt bé, així m'agrada! Com? Que què necessitem? Bé, ja saps, convenciment, força, patriotisme, etc, Ja saps que estem en un moment delicat,,, amb tot això de l'alliberament d'Iraq,,, amb els demòcrates toca nt-nos els nassos, ja saps, Sí, una cosa senzilla, que els americans com tu o com jo entenguem, Una cosa normal,,, Molt bé, sí, fins a aquesta tarda,

(,,)

—Què? Com ha anat això? Ah, molt bé, sí, M'agrada, A veure,,,

—Això que has fet està molt bé, ets un artista, Escolta, no creus que "Bush" es llegiria millor si ho possessis tot en majúscula? No? Mira, pots provar-ho? Va home, només per veure com queda,,, Així, veus? Molt millor! Ara és més masculí, més valent, Deixa-ho així, Estic segur que al president li agradarà molt més, Sí, potser sí que les paraules, totes en majúscules, es llegeixin pitjor, però mira, jo ho veig més adequat així, com més adequat, no sé, Creu-me, les majúscules són republicanes,

—Sí, sí, majúscules, MA-JÚS-CU-LES,

—M'agrada molt la feina que estàs fent, noi, Recorda'm que li parli de tu, al president, Deixa'm provar una cosa,,, Oi que amb això de l'ordinador ho tens molt fàcil per provar una altra lletra? Podries provar-hi una lletra recta,,, Sí, una d'aquestes que fan

així,,, de pal, això, En tens alguna així, gruixudota, Sí, només és per veure com queda, més que res per descartar-ho, Així, sí! Ara! Aquesta!

Veus? Ara queda bé, Molt bé! Ets un artista, tio!

—Ara sí, perfecte!

—Escolta, i si la tires cap a la dreta?

No, no vull dir això, ara surt del cartell, Vull dir inclinada,,, Sí, "cursiva",,, Això, cursiva, Home, no et posis així, És que els artistes teniu un vocabulari,,, Va prova-ho, Ara! Molt bé, Queda més dinàmic, més republicà, És com si anés cap endavant, oi? Té,,, empenta, això, Sí, deixa-ho així,

—Ara que hi som, no creus que "Bush" hauria de ser una mica més gran? Vull dir que s'ha de notar qui és el cap, oi, Sí, ja m'imagino que això et desgavella una mica el cartell, però, per que no ho proves, Xaval? No, una mica més gran,,, Una mica més,,, Ara! Veus? Ho has captat molt bé, així, desplaçat, perfecte!

—Noi, interpretes perfectament el que necessitem, Ets un geni, de debò,

—Per cert, no hi ha cap bandera?

—Sí, això, i la bandera?

—Com? que no t'ho vam dir? Escolta, potser ens vam oblidar de dir-t'ho, però ha d'haver-hi una bandera, Hauries de saber-ho, tio, Com vols que els republicans fem un cartell sense bandera?

—Què? Que necessites unes hores més? Va, home, Segur que si busques a l'internet en trobaràs un munt, de banderes, Mira, el meu fill em va ensenyar l'altre dia una pàgina on hi ha un munt de tot, de gossos, de gats,,, es diu "poogle",,, Això: google!

—Mira, aquí en tens una, A més és una bandera cursiva, vull dir inclinada,

—Drets? Drets de què? Però si som el govern, tio! Com sou els artistes!

—Veus ara? Així et tapa aquest forat tan lleig que es veia a l'esquerra,

—Molt bé, ara sí que és republicà,

Que Déu et beneeixi, Al president li encantarà,

—Ets un dissenyador genial! Ens has entès a la perfecció!

Fet a Eina

Eina a la Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonia

Eina comptarà amb estand propi a l'edició d'enguany de la *Bologna Children's Book Fair* que tindrà lloc del 13 al 16 d'abril, La participació d'Eina a la trobada europea més important d'escriptors, il·lustradors, agents i editors del llibre infantil i juvenil que aquest any té Espanya com a país convidat, servirà per fer públics els resultats de les cinc edicions del Postgrau Il·lustració Creativa i Tècniques de Comunicació Visual que coordina Philip Stanton,

A aquest efecte es presentarà una edició que recull treballs dels 125 alumnes que han passat pel postgrau així com dels professors que l'imparteixen, Amb aquesta publicació es vol fer èmfasi en el caràcter no només formatiu que ha pres el postgrau d'il·lustració d'Eina sinó també en la voluntat de convertir-se en un punt de trobada i en un referent del món de la il·lustració, Per aquest motiu també s'exposaran a l'estand d'Eina els llibres dirigits al públic infantil i juvenil publicats tant pels professors com per exalumnes de les diferents edicions, La presència a la Fira de Bolonia també servirà per presentar el nou curs d'especialització centrat específicament en el llibre il·lustrat per a públic infantil i juvenil que s'iniciarà a principis de l'any 2006 i que coordinarà Gabriela Rubio,

La importància que atorga Eina a aquest esdeveniment respon a que la il·lustració s'ha transformat en un recurs cada cop més generalitzat en tots els mitjans i que viu uns moments molt interessants tant pel que fa a creativitat com a la seva difusió,

www.bookfair.bolognafiere.it

com si es tractés d'un exercici de periodisme d'investigació, la relació entre els dissenyadors i els membres dels think tanks d'imatge del Grand Old Party i ha fet la crònica d'allò que probablement va passar,

De la mateixa manera que, en el Plec 35, Josep M. Pujol va analitzar les característiques de la campanya del Partit Demòcrata en les darreres eleccions presidencials americanes, ara, Enric Jardí, ha reconstruït,

**BUSH
CHENEY '04**
www.georgewbush.com